

Omistettu perheelleni

I

Tajusin kasiluokan viimeisen päivän viimeisillä minuuteilla syyn siihen, miksi koulussa niin hartaasti piirrettiin ja askarrettiin. Yksinkertaisimmillakin tuherruksilla oli tärkeä tehtävä. Ne vähensivät kaikuvuutta. Valitettavasti tekeleiden kätketyn merkityksen havaitsi vasta, kun ne oli viety pois ja luokan korkkitaulua koristi enää sinisistä nuppineuloista muotoiltu kysymysmerkki, joka herätti vain yhden yksinkertaisen kysymyksen: kuka sen siihen oli pistellyt?

Luokanvalvoja Laura Kolehmainen oli hankkinut pyöreäsankaiset silmälasit ja koonnut hiuksistaan munkkirinkilän tapaisen päänsä päälle. Ulkonäön pyörästysyrityksistä huolimatta Kolehmaisen ääni oli tutun särmikäs, kun se luetteli nimiä kolkosti kaikuvassa luokkatilassa.

– Anni, tulehan hakemaan todistuksesi. Hyvää kesälomaa. Ja sitten Elias... Joni... Oona E., Aleksi E., Lauri, Oona H...

Palmikko kiersi Oona H:n päätä vasemmalta oikealle. Se oli istunut lukuvuoden aikana usein edessäni käsi aina innokkaassa viittausvalmiudessa. Se käytti sinisävyisiä kynsilakkoja ja raskaannäköisiä sormuksia kuin tehostaakseen niillä viittausaktiivisuutensa vaikutusta. Olin lepuuttanut silmiäni sen ruskeiden niskahiusten pyörteessä, joka muistutti Whirlpoolin galaksia. Sitä katsellessani olin tempautunut pois koulusta, imeytynyt kaasun, pölyn ja pimeän aineen muodostamaan kieppiin ja kulkeutunut miljoonien

valovuosien päähän Linnunradasta. Kauas sinne missä ei ollut mitään.

– Ja seuraavaksi Daniel...

Daniel vääntäytyi laiskasti ylös pulpetista. Kuten tavallista, se halusi varmistaa mahdollisimman pitkäaikaisen itseensä kohdistuvan huomion ja asteli kuin vaatemainosten hidastetut miehet kohti todistustaan. Sillä oli rystyset syvällä kirkkaanpunaisten farkkujen taskuissa, vahalla napakoitettu sivusiili ja paidassa pieni, mutta joidenkin mielestä merkittävänä pidettävä logo. Daniel otti itselleen poikkeuksetta ison tilan, ja lähes kaikki tuntuivat oudosti ajattelevan, että sillä oli siihen oikeus.

Olin yrittänyt pysyä kaukana Danielista, joka puolestaan näytti tuntevan vetoa minuun. Vaikka Danielilla vaikutti olevan kaikkea, oli sillä tarve olla julma. Pidin piirrettä sääliittävänä, mutta joissakin olosuhteissa, joita Daniel pyrki minulle erityisesti liikuntatuntien jälkeisissä pukuhuone-tilanteissa luomaan, en mahtanut itselleni mitään. ADHD-lääkitys tuntui hillitsevän impulsiivisuuttani vain ajoittain, ja jos mannerlaattojani oikein heiluteltiin, saattoi tsunami päästä yllättämään. Silloin kun tunne ehti suodattamattomana lihaksiin, ei kukaan voinut vastata seurauksista.

Vielä muutama nimi ja olisi minun vuoroni nöyrtyä opetustoimen alttarilla.

– Ja sitten Rambo.

Opettaja nosti katseensa todistuksista ja seurasi saapumistani. Ehkä se odotti jotakin persoonallista lähestymistapaa. Alaluokilla olin noutanut todistukseni vaihtelevilla tyyleillä. Olin madellut käärmeenä opettajan korkokenkiä

kohti tai lyllettänyt munamiehenä, koska en ollut kehdannut mennä omana itsenäni enkä ollut tottunut olemaan hahlavavana. Kasvu ja terapia olivat kaiketi vaikuttaneet minuun niin, että olin nyt valmis toimimaan tilanteissa niin kuin niissä oletettiin toimittavan. Niinpä nousin ja kävelin. Edes tuoli ei kaatunut, saati sitten pulpetti.

Olin ollut viime vuodet niin sanottuna integroituna opilaana normaaliryhmässä. Toimenpiteen pyhä tarkoitus oli sulauttaa hankala aines tavalliseen massaun. Mutta eihän rusinakaan sulaudu pullataikinaan, vaan erottuu siitä ryppyisenä ruskeana möykkynä, jonka voi tarvittaessa nyyppäistä nenää nyrpistellen pois.

Käytännössä integraatio tarkoitti olemista ei-toivottuna yksilönä ennakkoluuloisten ja usein ahdasmielisten ikätovereiden ja opettajien joukossa. Se ei sulauttanut minua eikä tehnyt minusta normaalimpaa. Sen sijaan aloin ymmärtää, että normaalius oli vain käsite, joka muovautui milloin miksikin riippuen siitä, kuka sitä kulloinkin muotoili.

Monessa asiassa olin havainnut olevani jopa toisia normaalimpi, vaikka pituuteni huitelikin kasvukäyrien kuusenlatvoissa painokäyräni puolestaan painuessa syvänteesen, joka hipoi terveydenhoitajan tilastoissa huolestumisastetta. Kusta päässään hölskyttelevä Daniel oli joidenkin silmissä minua normaalimpi, vaikka sain parempia numeroita kuin se enkä ollut tahallisen julma ketään kohtaan. Jos olisin voinut valita kohtalon, olisin halunnut olla taidoiltani keskinkertainen perusjamppa, jonka nimi on Joni. Koska sitä mahdollisuutta ei minulle ollut suotu,

olin päättänyt olla hyvä ihminen, joka pelastaa maapallon.

Laura Kolehmainen halusi halata, ja annoin sen tapahtua. Olin sitä korkokengistä ja tukkamunkista huolimatta pidempi. Kolehmaisen rinnat hipaisivat ylävatsaani aiheuttaen epämukavan, tukahduttavan olon. Yritin kupertaa itseäni etäämmäs.

– Onneksi olkoon, Rambo. Olet selvinnyt hienosti. Ensi syksynä sitten uudet haasteet.

Turha sitä oli salata. En syntynyt tähän maailmaan suunniteltuna ja hartaasti odotettuna. Onneksi synnyin kuitenkin Suomeen. Jos olisin syntynyt Intiassa ja ollut tyttö, minut olisi ehkä heitetty jokeen tai tukahdutettu seitsemänmetriseen sarikankaaseen. Joskus sekin ajatus oli lohduttanut. Siis se, että olin ylipäättään elossa. Äiti oli kai yrittänyt korjata lanvistavaa tilannettaan antamalla minulle 1980-luvulla tutuksi tulleen elokuvahahmon nimen. Nimen, joka ei voinut olla herättämättä huomiota. Ja huomiotaahan on monenlaista. Minusta nimivalinta loi epärealistisia käsityksiä, yllytti uhitteluun ja oli joka kantilta tarkasteltuna epäonnistunut. Olin ollut mieluummin Robin, Rasmus tai vaikka Harry Potter. Ehkä Rambo, tuo suonikas ja kivulias nimi, syöpyi äidin mieleen synnytystuskien aikana. Ehkä äiti katsoi synnytys-sairaalan televisiosta Rambo-elokuvaa, ja se oli ainoa nimi, joka hänelle tuli nimenantohetkellä mieleen.

Muistan vielä, kuinka aloittaessani ensimmäisen luokan pidettiin koulun edessä julkinen tuomioistuin, jota kutsuttiin nimenhuudoksi. Kuuntelin vain etunimet. Koskaan, ikänä, ei vastaani ole kävellyt toista samannimistä ihmistä. Jos

se päivä joskus tulee, en tiedä mitä teen. Ehkä heittäydyn kaimani kaulaan ja itken yhteenkuuluvuuden tunteesta. Ehkä hymyilen sääli suupieltäni nykien.

– Anna, Jenni, Joni, Elias, Aleksi, Lassi... Ra-ambo, herttaiselta vaikuttava luokanopettaja oli luetellut nimiä. Äiti oli töytäissyt selässäni töröttävää, hiostavaa möykkyä, kirpputorilta löytynyttä Hämähäkkimies-reppua, ja olin astunut esiin.

Tunsinko olevani erilainen? En tuntenut. Minä olin. Siksi kai koulu meni alkuun niin kuin se meni. En pysynyt penkillä vaan pyrin valumaan sen alle.

Rambo herättää mielikuvan miehestä, jonka lihakset ovat räjähtämäisillään. Iho, jossa risteilee arpia ja tykyttäviä verisuonia, kiiltelee eritteistä. Rambo tulittaa konekiväärillä kaikkea mikä liikkuu ja roikkuu pikkurillinsä varassa hiki-senä ja ilman paitaa jäisellä tekokallionkielekkeellä, kun muilla on yllään toppatakit. Vai oliko kallionkielekekohtaus sittenkin jostakin toisesta elokuvasta, jossa Ramboa näytellyt mies oli esiintynyt? Siitä olin kuitenkin varma, että Rambon toinen silmä lurpatti ja se katsoi vähän kieroön, mikä teki siitä hölmön näköisen. Rambo tappoi ja tulitti mutta oli silti hyvis.

– Pidä se mielessäsi. Sä oot hyvä poika, sanoi äiti kerran.

– Ja sä hyvä äiti, minä sanoin. – Maailman paras.

Ja niin sen olisi toivonut olevan. Oikeasti äiti olisi voinut olla maailman paras äiti, jos se olisi ollut terve ja elänyt diagnoosivapaata elämää. Minun maailmaan tuloni oli muuttanut äidin täydellisen tulevaisuuden epätäydellisek-

si äitiydeksi. Se oli masentanut hänet. Kaikki eivät sitä heti huomanneet. Jotkut ajattelivat, että äiti oli vain boheemi, koska kulki liukuvärjättyissä kaavuissa tukka likaisena. Sehän oli ekologistakin. Parhaiten äidin masennuksen havaitsin, kun astuin jonkun oman ikäiseni kotiin, jonka vaatekaapeista löytyi parillisia sukkia ja jääkaapissa oli syömäkel-poista ruokaa. Vähitellen olin alkanut vältellä sellaista elämää viettävien seuraa, sillä ne kaverisuhteet eivät koskaan onnistuneet kovin hyvin. Todellisuutemme olivat kai liian kaukana toisistaan. ”Kunnollisista” kodeista olevat kaverit ja heidän vanhempansa esittivät liikaa kysymyksiä, joihin ei ollut vastauksia. Tai ainakaan kysymyksiin ei ollut olemassa sellaisia vastauksia, jotka olisivat sietäneet päivänvalon. Oli uteluja kotiintulo- ja nukkumaanmenoajoista sekä erilaisia tapoja ja sääntöjä, joita hetkittäin olisin toivonut minullakin olevan. Joskus jopa kokeilin ottaa rajoitteita käyttööni. Tuntui vain todella hölmöltä vaatia itse itseään menemään illalla hammaspesulle tai ajoissa nukkumaan. Sen olisi ikään kuin kuulunut olla jonkun toisen tehtävä.

Alaluokilla koulussa terveydenhoitaja valisti, että lasten pitäisi syödä viisi ateriaa päivässä. Muistan yhä äidin hämmentyneen ilmeen, kun kerroin asiasta kotona. Hakeuduin siis yhä useammin kaltaisteni kavereiden seuraan. He eivät esittäneet hankalia huomautuksia tai vaivaannuttavia kysymyksiä. Päinvastoin, oli aihealueita, joista tietoisesti ja toista kunnioittaen vaiettiin täysin.

Jostain syystä monet aikuiset tuntuivat ajattelevan, että minun elämäni oli huonompaa elämää kuin joidenkin toisten. Että senkaltaista elämän ei kuuluisi olla. Sitä varten oli

laitoksiakin. Sellaiseen en aikonut mennä. Olisin melkein vaikka kuollut mieluummin. Koska elämäni oli kuitenkin aika ajoin tuntunut raskaalta, olin käynyt terapiassa.

Ensin olin kokeillut, mistä sellainen marimekkoterapeutti oli oikein tehty. Olin testannut sen sietokykyä tajuamatta itsekään, miksi minun oli tehtävä niin. Kun olin astunut terapeutin eteiseen ja ovesa roikkuva tiuku oli kilahtanut, minussa oli naksahnut päälle vaihde, joka oli kiidättänyt suin päin mustaan tunneliin. Siellä olin muuttunut kummitusjunan kankeaksi, päälle kaatuvaksi kauhuhahmoksi. Olin tunkenut terapeutin lapselliset nukkekodin nuket vessanpönttöön, kirjoittanut tussilla pöytään *paska ämmä* ja merkannut hampaanjäljillä Afrikan tähden timantit, vain muuttaman asian mainitakseni. Terapeutti oli pysynyt kyydissä ja kestänyt pelkäämättä. Vähitellen olin riisunut kauhunaamioni ja terapia oli muuttunut salaiseksi maaksi, jonka porttien sulkeutuessa kaikki ulkopuolinen unohtui hetkeksi. Olin tarvinnut elämäni niitä hetkiä. Olisin tarvinnut niitä yhä. Terapeutti oli nähnyt minussa asioita, joita en ollut tiennyt minussa voitavan nähdä. Rohkeutta. Hyvyyttä. Syvyyttä.

Kesäajoiksi terapiaa oli jäänyt ”tauolle” ja kaikki muukin elämä jotenkin pysähtyi. Kun muut riemuitsivat kesälomasta, oli minun oloni ristiriitainen. Tykkäsin syödä. Koulussa sai ruokaa. Yhtälö oli yksinkertainen. Ennen sain kesäisin ruokaa asukaspuistoista. Sitten kaupunki alkoi säästää ja puistoruokailut lopetettiin. Kevätjuhlassa, vararehtorin noustessa pirteässä pystyraidallisessa kauluspaidassaan toivottamaan rentouttavaa lomaa, näin itseni pitkän paaston piinaamana intialaisena joogina, jonka napasolmu painoi kipeästi selkäranka.

Kesässä oli silti puolensa. Ei ollut läksyjä, ei tikkuiiseksi pureskellun lyijykynän makua suussa, ei aamuhätyksiä tai niiden yrityksiä. Ei kiusaamista, vaikka ei minua kukaan ollut vuosiin kiusannutkaan. Nyrkkien muisto kantoi kauas. Mutta niin kantoi kiusatuksi tulemisen muistokin. Kun on kokenut tarpeeksi häpeää, ei enää häpeä. Tunteelle tulee immuuniksi. Siitä lakkaa välittämästä, koska muuten se syövyttäisi näkymättömäksi.

Terapeutti oli arvellut, että kykyni hallita tunteita oli kehittynyt. Minun tulkintani oli, että olin oppinut nielemään häpeää isompina annoksina.

2

Keplottelin auki ulko-oven kuluneen lukon. Vastaan lehahatti kotoinen haju. Joskus joku meillä käynyt oli väittänyt, että se oli viemättömien roskien lemu. En uskonut. Tuntui, että vein roskaa ulos kohtuuttoman usein. Se ”lemu” oli paljon enemmän. Se oli hapantuneen maidon haju keittiön muovimatossa, äidin entisten poikaystävien röökien reiät sametti-sohvassa ja pesemättömät lakanat. En enää aikoihin ollut pyytänyt ketään kylään.

Potkaisin parin puukenkiä tieltäni ja heitin repun nurkaan. Siinä se saisi pölyntyä, kunnes koulu taas alkaisi. Olin selvinnyt koko alakoulusta ja nyt jo seiska- ja kasiluokistakin. Edessä olisi jotain, mitä en halunnut vielä ajatella.

Vilkaisin sivusilmällä äidin makuuhuoneeseen. Siellä makasivat lahnoina äiti ja sen poikaystävä Rotta. Äidin poikakaverit muistuttivat aina jysijöitä. Tämäkin nukkui päivät, nousi illansuussa punasilmäisenä ja puuhasteli yöt. Ties mitä puuhasteli. Kerran kävin kellarikomerossa etsimässä pulkkaa ja huomasin sinne ilmestyneen pahvilaatikkollisen autostereoita.

Potkaisin makuuhuoneen oven kiinni ja laahauduin keittiöön. Raotin sälekaihtimia ja valutin valoa sisään. Se siivlöityi pölyn läpi itämaisella tavalla. Jääkaapista löysin pari päivää sitten vanhaksi menneen viilin, jolla päätin juhlistaa kesäloman alkua. Kaadoin viilin päälle kaurahiutaleita

ja kaavin silmäksi jämat puolukkahillopurkista.

Nautittuani kirpeänhappaman välipalani ja kahlattuani läpi Aku Ankan raahauduin rappukäytävään. Liu'uin kai detta pitkin alakertaan, sillä portaita oli joku idiootti suunnitellut parittoman määrän, ja astuin hetkeksi sokaisevaan valoon. Sitten luikahdin sisään B-rappuun ja rimputin Kristianin ovikelloa sovitulla tavalla. Merkkikoodilla oli merkitystä, jotta Kristian ei tulisi päästäneeksi sisään vääriä tyypejä, kuten ex-isäpuoltaan Börjeä, joka oli seko ja vaarallinen.

Kristian rapisteli ketjuja ja lukkoja kohtuuttoman kauan. Kun ovi vihdoin aukeni näin, että sillä oli jalassa sortsit. En ollut ennen nähnyt Kristianin paljaita sääriä enkä olisi välittänyt nähdä niitä nytkään. Ne olivat valkoiset kuin jauhomadot ja oudon juovikkaat. Pahkuraiset polvet olivat reisiä selvästi paksummat. Krisua ei hyvällä tahdollakaan voinut kutsua atleetiseksi. Nähtyään minut se lampsi mitään sanomatta muhkuraiselle sohvalle ja jatkoi pelaamista. Rysähdin sen viereen ja tartuin toiseen ilotikkuun. Saa tiin aikaan kunnan mäiskintää. Se turrutti, vaikka olin jo valmiiksi turta.

– Pitäis keksii jotain, avasin keskustelun, kun oltiin rääkätty vihollisia pitkään.

– Ai mitä? kysyi Kristian ja raapi sääriään.

Siitä se outo juovikkuus siis johtui.

– No haloo, nyt on kesä.

– Mitä vitun välii.

– Meinaat sä istuu sisällä koko kesän? kummastelin kuulostaen jonkun kunnollisen perheen äidiltä.

- No vittu meinaan.
- Älä nyt ragee. Eikö teillä oo mitään menoo?
- No vittu ei oo.

– Meillä on. Äiti sano, et me viedään Rotta sen landelle, kii-rehdin kertomaan niin ketterästi, että tahtomattani vaikutin lapsellisen innostuneelta.

- Vähäks vittu kiinnostaa.

Kun muutaman tunnin kuluttua hilauduin kotiin, rötkötti äiti t-paitasillaan keittiön tiskipöydän ääressä ja ryysti ruskeaksi pinttyneestä lempimukistaan teetä. Pysin välttämään sen tisseihin katsomista. Ärsytti, kun äidillä ei ollut paidan alla koskaan mitään. Tai oli. Pelkät paljaat vetimet.

- No koskas me lähdetään? tivasin.

– Minne? äiti hätäntyi ja näytti olevan täysin kuutamolla.

Se ei muistanut, että koulu oli loppunut tänään, eikä se siksi tiennyt mitään siitäkään, että repussani rypistyi paperi täynnä hyviä numeroita.

– No sinne? hihkaisin tekopirteästi ja kohottelin rytmikkäästi kulmakarvojani.

- Minne sinne?

- No sinne reissuun.

Levitin käteni ja kohautin italialaistyyliisesti olkapäitäni. Olin huomannut, että joskus teatraalisuus auttoi lataamaan tiedoston äidin hatarasti rakentuneelle kovalevyille.

- Mihin reissuun?

- No Rotan... öh siis ton Riston landelle.

- Oliko siitä jotain puhetta?

- Oli. Sä äiti lupasit.

Kului kaksi matelevaa, laihaksi vetävää viikkoa. Aurinko paukutti ikkunapeltejä tunkien lämpöä sisään kaikista mahdollisista rakosista. Ensimmäisellä lomaviikolla kävin Kri-sulla pelaamassa ja syömässä karkkeja ja sipsejä. Niillä oli mässä kaapit pullollaan, jotta Krisu pysyisi tyytyväisenä. Kotona kehittelin Aku Ankoista leikkaa ja liimaa -tekniikalla vaihtoehtoisia sarjakuvatarinoita ja teippailin niitä alapedin kattoon. Meille oli aikoinaan hankittu kerrossänky, vaikka olin ainoa lapsi, sillä pienempänä olin pissinyt usein öisin sänkyyn. Kun olin pissinyt alasängyn märäksi, olin siirtynyt kätevästi yläsänkyyn äitiä herättämättä.

Keitin kaikki kaapista löytämäni riisit ja makaronit ja nautin ne ketsupin kera. Kehittelin kaakaojauheesta, kaurahiutaleista ja säilykeananaksesta maistuvan välipalan, eräänlaisen muodikkaan smoothien. Painostin äitiä antamaan rahaa tai käymään ruokakaupassa. Televisio suolsi Vain elämää -uusintoja, joissa artistit istuivat ruokapöydässä itkemässä, enkä jaksanut niitä katsoa.

Öisin, kun en saanut nukuttua, suunnittelin uusiutuvalla ekoenergialla toimivaa moottoria. Tulevaisuudessa se korvaisi bensiini- ja maakaasumoottorit ja pelastaisin sen avulla sademetsät. Moottorini avulla tasapainottaisin ilmakehän herkän kaasutasapainon, jonka ihmiset olivat järjettömällä toiminnallaan horjuttaneet. Suurin osa maapallon ihmisistä tuntui olevan täysin tietämättömiä tai välinpitämättömiä siitä tosiasiasta, että polttaessamme planeettamme öljy- ja hiilivarantoja ja tuhotessamme metsiä ilmakehään vapautui jatkuvasti liikaa kasvihuonekaasuja, jotka aiheuttivat ilmaston lämpenemisen. Olin maailmasta huolissani. Ei ollut

vaihtoehtoja. Minun vain oli pakko vastata haasteeseen ja pysäyttää ilmastomuutos.

Viikon kuluttua lakkasin käymästä Kristianilla, koska olin kehunut lähteväni reissuun, mutta en näyttänyt lähtevän. Minua myös kyllästytti jatkuva K-18-pelien pelaaminen. Totta puhuen olisin mieluummin katsellut vaihteeksi vaikka Muumeja. Krisua ei näkynyt ulkona, eikä ketään muutakaan ikäistäni vuokrabunkkerin asukasta. Kun seinät alkoivat ahdistaa, liu'uin pihalle, laskin orapihlaja-aidasta varpuset ja treenasin matonpiiskaustelineessä käsilläroikunnan maailmanennätystä.

Se taisi olla torstai. Varma en ollut. Toimettomien päivien mössömäisyys oli jo puurouttanut ajantajuni. Venyin matonpiiskaustelineessä parantamassa maailmanennätystäni, kun siihen ryömi jostain harmaanrusehtava mummeli, yhtä harmaanrusehtava matonriepu notkolla kainalossaan. Sen piti saada lerpakkeensa sillä sekunnilla telineelle, jossa olin tekemässä jotakin paljon matonpiiskausta merkittävämpää. Mummelin naama oli hapan. Tiesin heti, että nyt sataisi kakkaa niskaan.

– Alas siitä ja heti. Se on mattoja, ei riippumista varten.

Olin roikkunut laskujeni mukaan seitsemän minuuttia 34 sekuntia. En sanonut mitään, etten sekoaisi laskuissa.

– Eikös sana kuulu... jullikka. Nyt alas sieltä ja heti!

Kahdeksan minuuttia 10 sekuntia. 10 kokonaista minuuttia, niin olisin tehnyt henkilökohtaisen ennätykseni, ehkä jopa maailmanennätyksen. Jos saavuttaisin maailmanennätyksen, kumartuisi koko maailma pehmenneenä jalkojeni

juureen. Minulle hurrattaisiin kaikkialla. Äiti toipuisi mäsennuksesta. Saisimme rahaa. Isä lipuusi farmarimallisella Škoda Octavialla pihaan ja tunnustaisi olevansa isäni. Isä olisi hieno tyyppi. Meillä olisi kivaa yhdessä, kävisimme kalassa ja Suomi–Ruotsi-maaottelussa. Äiti alkaisi käydä säännöllisesti kaupassa ostamassa ruokaa. Äiti leipoisi pullaa, ja se onnistuisi...

Olin vajonnut joissain aivojeni sisäosissa unelmiin, mutta roikuin edelleen ja laskin. Havahduin haaveistani sillä hetkellä, kun mummeli tarttui pihtimäisellä otteella jalkoihini ja alkoi kiskoa. Se oli yllättävää. Olin ajatellut, että mummukka rimpauttaisi ensin valituksen sanan talonmiehelle ja saisin tarvitsemaani lisääaikaa. Mutta siinä mummeli nyt pumppasi ja kiskoi koipiani kirkkaana kesäkuisena keskipäivänä. Minä venyin. Olin tarpeen tullen joustava ja vahva. Olin tarpeen tullen vahvempi ja joustavampi kuin kaikki rikkaat kakarat yhteensä.

Mummelikin oli yllättävän vahva, mutta otteissaan töpelö. Se kiskoi niin, että verkkarit ja niiden mukana kalsarit alkoivat valua. Ensin paljastui pyöreällä sidontatyylillä umpeen kurottu napani, joka oli kuin nakinpää, sitten valolle altistuivat kuhmurat, valkoiset lonkkaluuni. Vatsaa alkoi näkyä paljon ja huolestuin, että kaikkein pyhin pullahtaisi pihalle housuistani. Yhdeksän minuuttia 20 sekuntia. *Kestä vielä! Sä oot Rambo!* Mummukka kiskoi nikamat napsuen. Sen ohut tukka heilui rytmikkäästi liikkeiden tahdissa. Yhdeksän minuuttia 40 sekuntia. Oli jo pakko irvistellä. Tätä en ollut odottanut. Maailmanennätys kiskotuin jaloin.

Mummo puuskutti ja ähisi. *Eikö se jo luovuta?* Yhdeksän

minuuttia 50 sekuntia. Tajusin tilanteen olevan absurdi sillä hetkellä, kun housuni valahtivat. Mummelin tukka lakasi liikkumasta, ja se jäi hölmistyneessä etukenossa tuijottamaan marketista ostettuja verryttelyhousujani, jotka olivat laskostuneet nilkkoihin. Yhdeksän minuuttia 55 sekuntia. Mummeli vaikutti lamaantuneelta. Ehkä se oli erottanut haaroissani muutaman munakarvan, joita oli armeliaasti alkanut kasvaa. Joku kuului avaavan ulko-oven. *10 MINUUT-TIA! MAAILMANENNÄTYS!*

– Mitä täällä tapahtuu? kuului viereisessä rapussa asuvan Tuijan järkyttynyttä teeskentelevä ääni. Nyt se oli kerrankin oikea ihminen oikeassa paikassa. Pudottauduin alas ja vedin housut ylös. Kämmenet olivat ruosteesta ja puristamisesta punaiset. Pyyhin ne housuntakamukseen.

– Kun tuo, kun tuo poika ei päästänyt..., soperteli railakkaamman väriiseksi mutta kovin laikukkaaksi muuttunut mummeli.

– Hei, Tuija-täti, tervehdin epävarmasti. – Minä riipuvin telineessä, kun tämä... tämä uusi täti tuli ja... ja..., änkytin sanoja hakien. – Olisin kyllä muutenkin lähtenyt, kun muis-tin ettei siinä saanut roikkua.

– Hyvänen aika sentään! Miten tällaista voi tapahtua keskellä kirkasta päivää!

Tuija, joka suhtautui epäluuloisesti kaikkeen ja kaikkiin, jäi tuijottamaan mummelia sieraimet väristen, kun poistu-in pihasta. Tuija oli tunnettu siitä, että se piilotteli talon rappuihin tarkastusroskia siivoojia varten ja kävi koputtamassa oveen, jos jonkun vauva itki sen mielestä liian myöhään illalla. Se yksinkertaisesti rakasti konflikteja ja tunki mielel-

lään nokkansa kaikkien asioihin. Näin, miten Tuija tihkui kiihtymystä pyykkikorinsa takana. Miten mehevä tarina hänellä nyt olisikaan kerrottavanaan pesutuvassa!

Kävelin sisään ennätysmiehenä. Kädet ja jalat vain vähän tärisivät.

Sinä samaisena iltana äiti sai ihmeellisen energiapiikin. Se sanoi, että huomenna lähdettäisiin Rotan mökille, kun täällä ”kaiken maailman perverssit liikkuvat pihapiirissä ja vetelevät lapsilta housuja jalasta”.

3

Äiti sai lainaksi kaverinsa Sirpan auton rähjän. Rotallakin olisi ollut auto kiikarissa, mutta äiti sanoi, ettei lähtisi niin pitkälle reissulle millään Rotan järkkäämällä autolla. Ehkä äitikin epäili niiden olevan varastettuja.

Sirpan auto oli hopeanvärinen Opel Astra vuosimallia 1999. Se oli aito viime vuosisadan tuote. Koska takaovi oli painunut sisään ja kaikissa kulmissa oli naarmuja, äiti koki auton huolettomaksi ajaa ja kutsui sitä kepeästi Hopeanuoleksi. Niin tylsän tavallisen nimen se keksi kyllä autolle, mutta lapselleen ei.

Auton takaikkunalla oli kokoelma luonnottoman isopäisiä pehmokoiria, joilla oli roikkukorvat ja alakuloisesti pulloittavat muovisilmät. Äiti oli omituisen virkistynyt. Se oli hakenut kirjastosta äänikirjoja. Rotta halusi, yllätys yllätys, nukkua, joten se ahtautui kyljelleen takapenkille ja kiskoi muutaman koiran päänaluseksi.

Vaikka hiilijalanjälkeni paisui autoilusta huolestuttavasti, tuntui hienolta istua etupenkillä ja lipua pois esikaupungin rytmittömästä tyhjyydestä, pois päivä päiväältä sakeammin dunkkaavasta asunnosta ja tekemättömyydestä, joka oli ahdistavasti alkanut muistuttaa yksinäisyyttä.

Tienvarsilla hehkuivat lupiinit ja voikukat. Aurinko kärvensi tuulilasin läpi. Olisi tehnyt mieli avata ikkuna ja työnätä käsi kainaloa myöten ulos, niin kuin elokuvissa. En kui-

tenkaan olisi voinut tehdä sitä yhtäaikaisesti molemmilla käsillä, joten annoin olla.

Hetken ajettuamme aloimme kuunnella äidin lainaamista äänikirjoista Sinuhe egyptiläistä. Ei senkään jampan elämässä ihan kaikki ollut mennyt kohdalleen. Silläkin taisi olla masennus ja kaikenlaista tuli vastaan. Esimerkiksi Nefernefernefer. Siinä vasta nimi! En ihan ymmärtänyt koko juttua. Nefernefernefer ei ehkä ollut oikea ihminen.

Toisen levyn kohdalla alkoi ilmetä ongelmia. Stereot oksensivat levyn ulos kerta toisensa jälkeen, eikä kuuntelemisesta tullut enää mitään. Rotta vinkui unissaan takapenkillä. Se kuorsasi kummasti sisäänpäin.

– Äiti. Onks meillä eväitä?

– Voi ei. Jäikö ne kalapuikot sinne keittiön pöydälle! äiti huolestui.

– Ai mitkä kalapuikot?

– Ne eilisillaiset. Meinasin ottaa ne evääks.

Ajattelin kylmiä, kovettuneita, rasvaa tihkuvia kalapuikkoja ja tulin vielä nälkäisemmäksi.

– Voitaisko me ostaa jotain?

– No hitto kun tähän bensaankin menee ihan sikana rahaa...

– Äiti, mulla on tosi kova nälkä ja jano ja kakkahätäkin on kohta, marisin, vaikka se ei ollut ihan totta.

– Saamari sua kakara, äiti sanoi melko hellästi. – Menään sitten kaupan kautta.

Hetken päästä jatkoimme matkaa kassi iloisesti jaloissa kilkatellen. Rotta halusi edelleen olla takapenkillä. Se sihautti auki keskioluen. Minä olin saanut kokonaisen alennushintai-